

Verteld Verleden

Uitwerking van het interview 7 B met:

H. Bonger (1911-1999)

De dato: 11-02-1999 en 20-02-1999

Lokatie: appartement van H. Bonger

Onderwerp(en): over het begrip humanisme, verdraagzaamheid en de roerige jaren zestig.

Duur interview: 41:20

Naam en functie interviewer(s):

Kader/context: 'geschiedenis van de ontwikkeling van het georganiseerd humanisme in Nederland' staat op het cassettebandje als uitleg.

Datum uitwerking: 01-07-2011

Niveau van uitwerking: Indicatief (globaal. Tijd/onderwerp + kernzin(nen) en evt. opmerking)

Drager: Gedigitaliseerde opname van een geluidscassetteband.

Respondent: dr. Henk Bonger (12-05-1911 - 26-02-1999) was rond de oprichting even secretaris van het HV. Hoofdredacteur van het HV blad Mens en Wereld (1958 – 1962), en als zodanig lid van het hoofdbestuur. Verliet HB in 1969 en M&W als redacteur in 1968. Henk Bonger was sprak regelmatig voor het humanistische radioprogramma 'Geestelijk Leven' (1945-1976), dat op zondagmorgen werd uitgezonden in de zendtijd van de VARA. De teksten zijn gepubliceerd in het periodiek 'Het Woord van de Week' (1948-1973). Bekend waren Bongers 'bedelpraatjes', waarin hij donaties wierf voor het Humanistisch Verbond.

Naam respondent: H.Bonger

Onderwerp: over het begrip humanisme, verdraagzaamheid en de roerige jaren zestig.

Datum/Jaar: 11-02-1999 en 20-02-1999

Cassettes: 07b

Duur: 41:20

Datum uitwerking interview:

Naam bewerker: Wouter Meesen & Michael Kerkhof

Teller: min/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
00:00 - 01:16	Goede sfeer binnen kring oprichters HV	B. en vrouw op een lijn
01:16 - 03:22	mevrouw Singer	B. spreekt haar nog. Destijds humanistische documentatiedienst?
03:22 - 04:51	begrip humanisme onbekend voor Bonger	Vader aanhanger Spinoza.
04:51 - 05:22	voor het eerst het woord humanist	Jaap van Praags boek over humanisme
05:22 - 06:10	het begrip humanisme deed stukjes op hun plek vallen	
06:10 - 06:51	Bonger's studietijd	
06:51 - 08:12	ouders Bonger hadden nooit kritiek op de kerk	HV (verdraagzaamheid) tegenpool van De Dageraad,
08:12 - 09:17	Bonger staat niet voor strijd maar voor eigen inzichten ontwikkelen	kracht en zwakte tegelijkertijd
09:17 - 11:06	verdraagzaamheid	Respecteer mensen met hun overtuiging
11:06 - 12:58	Cees Schonk, de eerste geestelijk verzorger	Hoofdbestuurder HV. idealist, gegrepen door het humanisme
12:58 - 16:50	Van der Vliet maakte niks van Mens en Wereld	Verving Bonger die wilde promoveren. <i>MichaelKerkhof: Maar dit verhaal matcht niet met feitelijke promotie in 1952.</i> Bonger hoofdredacteur Mens en Wereld (1958 – 1962).
16:50 - 19:25	radio programma Woord van de Week, en de rubriek Woord van de Week in Mens en Wereld	
19:25 - 21:29	speeches op de radio bij Woord van de Week	Autonome teksten. soms correspondentie na zo'n uitzending

Teller: min/sec	Index/onderwerp:	Opmerkingen:
21:29 - 22:00	soms bedelen op de radio voor donaties	
22:00 - 23:08	vergaderingen Mens en Wereld	bij Bep Max thuis
23:08 - 24:20	B. schreef bijdragen thuis	
24:20 - 25:10	meneer Storm	drukker en uitgever van het blad Mens en Wereld, kon handschrift B. lezen.
25:10 - 26:45	de vermeende burgerlijkheid van humanisten	B. kent het verwijt niet. geen aanstoot willen geven klopt. Geen strijd tegen de kerken.
26:45 - 28:28	1968 gestopt met het redacteurschap van M&W, in 1969 uit HB Verbond	het was welletjes geweest
28:28 - 30:14	de roerige jaren zestig	
30:14 - 31:57	HV geen politieke beweging	communisme werd wel afgewezen
31:57 - 33:14	Affaire Van de Muijzenberg	was communist, onverenigbaar met Van Praag. Ook Jan en Annie Romein oneens met Van Praag.
33:14 - 34:37	politieke voorkeur Bongers	PvdA lid
34:37 - 34:49	Bongers nog lid van het HV	
34:49 - 36:37	over de ontwikkeling tot nu van het HV	droeve zaak, slechts rond de 16000 leden
36:37 - 37:44	Nieuwjaarsbrieven van Praag	Werden altijd in het HB besproken.
37:44 - 41:20 (einde)	de positie van de vrouw	Inherent aan humanistische beginselen. Maar feminisme speelde geen bijzondere rol